

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญต่อการศึกษาและการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน การอ่านเป็นเครื่องมือที่จำเป็นที่สุดในการค้นคว้าหาความรู้ ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูงย่อมได้รับความรู้มากและประสพผลสำเร็จในการศึกษามากกว่าผู้ที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ เมื่อจบการศึกษาแล้วการอ่านก็ยังคงมีบทบาทในการดำรงชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านจะช่วยทำให้ผู้อ่านมีความรู้ มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง และมีผลต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาคุณภาพของพลเมืองด้วย

การอ่าน นอกจากจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้ดีขึ้นแล้ว ในการศึกษาผลการเรียนและความสำเร็จในการเล่าเรียนขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการอ่าน โดยเฉพาะผู้ที่มีทักษะการอ่านได้เร็วและเข้าใจในสิ่งที่อ่านได้เป็นอย่างดี (ไพฑูริย์ ชรรณแสง, 2529) ได้ให้ความเห็นว่า "การอ่านมีความสำคัญในการศึกษา เพราะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ของนักเรียน หากผู้เรียนมีทักษะในการอ่านดีแล้ว การเรียนวิชาอื่น ๆ ก็จะบังเกิดผลดี ความไปด้วย" ซึ่งแสดงว่า ผู้ที่มีประสิทธิภาพในการอ่านสูง จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงขึ้นด้วย (อุบล เรืองสุวรรณ, 2509) สำหรับเด็กที่ประสบความล้มเหลวในการเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ค่อยความสามารถในการอ่าน แม้เด็กที่มีสติปัญญาสูงก็ประสบความล้มเหลวในการเรียนได้ หากไม่มีความสามารถในการอ่าน (ประเทิน มหาจันทร์, 2523) นอกจากนั้น การอ่านยังมีอิทธิพลต่อเจตคติในตัวนักเรียนอีกด้วย เพราะการที่นักเรียนอ่านไม่ออก อ่านช้า ขาดความเข้าใจ และไม่สามารถจำเรื่องที่อ่านได้ นอกจากจะทำให้การเรียนวิชาต่าง ๆ ไม่ได้ผลแล้ว ยังทำให้เกิดปัญหาแก่ตัวนักเรียนด้วย คือ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย หรือเกิดความท้อถอยไม่ฮากเรียนต่อไป ซึ่งพบว่าเป็นปัญหาสำคัญในการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาของไทยเรา ดังนั้น

ในการอ่านที่ให้ผลดีที่สุดก็คือ การอ่านที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการอ่านอย่างเข้าใจได้มากที่สุด, ใช้เวลาน้อยที่สุด (ศิริพร ลิ้มตระกูล, 2526) แต่จากการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทักษะภาษาไทยในระดับประเทศ ปีการศึกษา 2527 - 2532 พบว่า สมรรถภาพการอ่านมีผลการประเมินต่ำสุดมาตลอด คือ จากคะแนนเก็บ 10 ได้เท่ากับ 4.53, 4.86, 5.20, 3.92, 5.07, 5.62 ตามลำดับ แสดงถึงความสามารถพื้นฐานทางการอ่าน เพื่อความเข้าใจภาษาไทยมีน้อย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534) ดังนั้น ในการอ่านทุกครั้งนักเรียนจะต้องอาศัยคุณสมบัติและความสามารถที่ตนเองมีอยู่มาปรับวิธีการเรียน การอ่านให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมที่สุดสำหรับตนเอง ซึ่งองค์ประกอบด้านผู้เรียนนี้ต้องมีตัวแปรหลายอย่างที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการอ่านที่อาจจะเป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่ง ก็คือ กลวิธีการอ่านของผู้เรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่คุณเรียนจะต้องกระทำเอง โดยที่คุณผู้สอนอาจจะไม่สามารถรับรู้ได้ว่าผู้เรียนใช้กลวิธีการอ่านอย่างไร ที่ช่วยให้การอ่านได้และอ่านเป็น เริ่มตั้งแต่อ่านแล้วรู้เรื่องว่าอ่านเรื่องอะไร เรื่องเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร ผู้อ่านจะต้องใช้ความสามารถ และประสบการณ์ของตนเองมาประกอบการอ่านเพื่อสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่าน ความสามารถในการอ่าน จึงขึ้นอยู่กับประสบการณ์ การฝึกฝน วิธีการ และกลวิธีการอ่านที่แต่ละบุคคลนำมาใช้ในการอ่าน วิชาศาสนประจักษ์ผล (2531) ได้กล่าวถึง กลวิธีการอ่าน (Strategies) ว่าผู้เรียนที่ดีจะสามารถใช้กลวิธีที่เหมาะสมเพื่อช่วยในการสร้างความเข้าใจ และความสามารถในการจดจำรายละเอียดต่าง ๆ จากบทอ่าน และพร้อมกันนี้ ก็สามารถหากวิธีอื่นมาทดแทนกลวิธีที่ใช้ไม่ได้ผล การที่ผู้อ่านรู้ว่าจะใช้กลวิธีแต่ละกลวิธีเมื่อใด ที่ไหน และอย่างไร จะช่วยให้ผู้อ่านบรรลุจุดมุ่งหมายในการอ่านได้

บาร์เน็ต (Barnett, 1990) กล่าวถึงกลวิธีการอ่าน ว่าหมายถึง วิธีการที่ผู้อ่านใช้ในการตีความหมายจากบทอ่าน วิธีการเหล่านี้ผู้อ่านอาจใช้ทั้งโดยที่รู้ตัว (Conscious) หรือไม่รู้ตัว (Unconscious) ก็ได้ ซึ่งในการอ่านไม่ว่าจะเป็นภาษาที่หนึ่งหรือภาษาที่สอง บาร์เน็ตได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ผู้อ่านแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันในเรื่องแบบการอ่าน (Reading Style) กลวิธี (Strategies) ซึ่งใช้ในการทำความเข้าใจกับบทอ่าน และระดับความตระหนักในกระบวนการอ่านของตน ตัวอย่างเช่น ผู้อ่านบางคน อาจเข้าใจเนื้อหาของบทอ่านโดยไม่ได้คิดหรือนึกถึงอะไร ในขณะที่บางคนอาจให้ความสนใจกับคำศัพท์ทุก ๆ คำในบทอ่าน บางคน

ก็อาจมุ่งหาเฉพาะใจความสำคัญ หรืออารมณ์ของบทอ่าน และบางคนก็อาจใช้จินตนาการวาดภาพ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งในกรณีที่ผู้อ่านจะใช้แบบการอ่านและกลวิธีใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของบทอ่าน และจุดประสงค์ในการอ่านซึ่งสอดคล้องกับ อ็อกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990) กล่าวว่า กลวิธีกาอ่าน (Reading Strategies) คือ วิธีการอ่านที่จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งแต่ละคนมีกลวิธีกาอ่านแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ความถนัดของแต่ละบุคคล และเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรี้นรู้ได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนานเรี้นรู้ได้ด้วยตนเอง มีประโยชน์ต่อการอ่าน และสามารถนำความรู้ที่อ่านไปใช้ยังสถานการณ์กาอ่านในเนื้อหาอื่นได้คืออีกด้วย อ็อกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990) ได้แบ่งประเภทของกลวิธีกาอ่าน ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ กลวิธีกาอ่านโดยตรง และกลวิธีกาอ่านโดยอ้อม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

กลวิธีกาอ่านโดยตรง หมายถึง กลวิธีที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับภาษาเป้าหมายที่ผู้เรียนเรี้น ประกอบด้วกลวิธีที่ผู้เรียนต้องใช้กระบวนการทางสมองที่แตกต่างกัน ได้แก่

1. กลวิธีกาใช้ระบบการจำ (Memory Strategies) เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับกลไกทางสมองที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเก็บข้อมูลความรู้ไว้ และนำออกมาใช้ได้เมื่อต้องการ เช่น การจัดกลุ่มหรือหมวดหมู่คำศัพท์ที่อ่านพบที่เหมือนกันไว้ด้วกัน การใช้คำที่ใกล้เคียงหรือมีความสัมพันธ์กับคำหรือเรื่งที่อ่านอาจเป็นคำที่เชื่อมโยงกันระหว่างสิ่ง 2 สิ่ง เช่น นมกับเนย, โต๊ะกับเก้าอี้ การจดจำคำศัพท์ ส่วนวนที่เรี้นใหม่โดยนำมาฝึกแต่งประโยค เป็นต้น

2. กลวิธีกาใช้ความรู้ความคิด (Cognitive Strategies) เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางสมอง ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ และเป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้มากกว่ากลวิธีอื่น ๆ เช่น การอ่านทวนซ้ำหลาย ๆ ครั้งเพื่อสร้างความเข้าใจ การเก็บใจความของเรื่งโดยกาอ่านคร่าว ๆ หรืออ่านเพื่อหาส่วนที่สำคัญ การใช้แหล่งข้อมูลเช่น พจนานุกรม, รายการคำศัพท์ในการค้นหาความหมาย เป็นต้น

3. กลวิธีกาใช้สิ่งทดแทน (Compensation Strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้เพื่อสื่อ และเดาความหมาย เมื่อพบปัญหาในการเรี้นหรือการใช้ภาษา เพื่อทาความเข้าใจกับข้อความนั้น ๆ ได้มากที่สุด เช่น การเดาหรือคาดคะเนเนื้อเรื่งไว้ด้วหน้าก่อนที่จะอ่านเนื้อเรื่งจบ การเดาเนื้อเรื่งหรือใจความสำคัญของเรื่งที่อ่านโดยกาอ่านย่อหน้าแรก และ

ย่อหน้าสุดท้ายอย่างคร่าว ๆ การเดาความหมายของศัพท์ที่ได้อ่านโดยพิจารณาจากสถานการณ์หรือข้อความส่วนอื่นในประโยค เป็นต้น

กลวิธีการอ่านโดยอ้อม หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการจัดการกับการเรียน สิ่งเสริม และควบคุมกระบวนการเรียนของตน ในการเรียนนั้นผู้เรียนจะต้องพบกับความใหม่ อันได้แก่ คำศัพท์ใหม่ที่ไม่น่าคุ้นเคย กฎเกณฑ์โครงสร้างที่ทำให้สับสน ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจทำให้ผู้เรียน เกิดความสับสนหรือพบกับปัญหาในการเรียนได้ การใช้กลวิธีการอ่านโดยอ้อมจะช่วยให้ผู้เรียน หลุดพ้นจากปัญหาเหล่านั้นได้ ซึ่งประกอบด้วย กลวิธีต่าง ๆ ได้แก่

4. กลวิธีการตระหนักรู้และควบคุมตนเอง (Metacognition Strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการวางแผนการเรียน เพื่อให้กระบวนการเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและผู้เรียนใช้ในการตรวจสอบข้อผิดพลาดในการเรียนด้วย เช่น การอ่านเนื้อเรื่องด้วยความสนใจและตั้งใจ การนำความรู้ใหม่ไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิม การจัดสภาพแวดล้อม เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นต้น

5. กลวิธีการใช้ด้านจิตพิสัย (Affective Strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้เพื่อควบคุมอารมณ์และทัศนคติในการเรียน รวมทั้งใช้กลวิธีในการส่งเสริมหรือพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง เช่น การพูดคุยกับผู้อื่นเกี่ยวกับความรู้สึกของตนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านการพูดให้กำลังใจหรือให้รางวัลแก่ตนเอง การสำรวจตนเองว่ามีความวิตกกังวลในการอ่านหรือไม่ เป็นต้น

6. กลวิธีการสื่อสารในสังคม (Social Strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เพราะภาษาเป็นพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งการสื่อสารทางภาษาจะเกิดขึ้นระหว่างบุคคลต่อบุคคล บุคคลกับกลุ่มบุคคล และกลุ่มบุคคลกับกลุ่มบุคคล กลวิธีการสื่อสารในสังคมนี้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถเพิ่มขึ้นในการพัฒนาความเข้าใจ ความคิด และความรู้สึกของผู้อื่น เช่น การถามเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การคำนึงถึงความคิดและความรู้สึกของผู้อื่น เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าแก่นักเรียนรู้จักนำกลวิธีการอ่านมาใช้ รู้จักประโยชน์ของกลวิธีการอ่าน ก็จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงบทเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสำคัญของกลวิธีการอ่านที่มีต่อผู้เรียน คือ ทำให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงการอ่านของตนเอง และเป็นหนทางสำคัญที่จะไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองได้ในที่สุด ซึ่งกลวิธีการอ่านเป็นสิ่งที่สอนและฝึกกันได้ การฝึกใช้กลวิธีการอ่าน

เป็นสิ่งสำคัญที่ครูต้องแนะนำ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการฝึก การฝึกกลวิธีิการอ่านจะ สัมฤทธิ์ผลมากที่สุด เมื่อผู้เรียนรู้ว่ากลวิธีิใดสำคัญอย่างไร เมื่อไรควรใช้ และใช้ข้ออย่างไร ประการสำคัญ คือ ผู้เรียนต้องรู้ว่าจะถ่ายโอนกลวิธีิเหล่านั้นไปใช้ในสถานการณ์ใหม่อย่างไร แต่จากงานวิจัยของ บรอสเชอร์ (Brocher, 1990) พบว่า ครูผู้สอนภาษาส่วนใหญ่ไม่เน้น การสอนกลวิธีิการอ่านให้นักเรียน แต่จะมุ่งเน้นเนื้อหาเป็นสำคัญ จึงทำให้การอ่านของนักเรียน ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นถ้าครูผู้สอนทราบว่านักเรียนส่วนมากใช้กลวิธีิการอ่านใน บทอ่านประเภทต่าง ๆ อย่างไรแล้วโดยเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ จะช่วยให้ครูสามารถหาวิธีิส่งเสริมการใช้กลวิธีิการอ่านให้เหมาะสมกับความ สามารถของนักเรียนในแต่ละระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เขตการศึกษา 1 ซึ่งประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร มีนโยบาย และแผนงานที่ต้องการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยเฉพาะการอ่านให้มีประสิทธิภาพ จากการประเมินผลคะแนนการอ่านเฉลี่ยเทียบ 10 จำนวน เป็นการอ่าน เพื่อจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่ละจังหวัดมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครั้งหนึ่งของคะแนนเดิม ดังนี้ นครปฐม 5.33 นนทบุรี 5.48 ปทุมธานี 5.56 สมุทรปราการ 5.41 สมุทรสาคร 4.97 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ไม่เป็นที่น่าพอใจ ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูภาษาไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการ อ่าน เพราะการอ่านนอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ และยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้เพื่อปรับปรุง พัฒนาตนเอง และพัฒนาการงานให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เป็นวิธีการที่สำคัญในการใช้เป็นเครื่องมือ ในการศึกษาต่อ และเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ กลวิธีิการอ่านจึงเป็นวิธีิที่สำคัญที่จะพัฒนา การอ่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น และตามแนวคิดของอ็อกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990) จะเห็นได้ว่า ถ้าผู้เรียนรู้จักนำกลวิธีิการอ่าน ซึ่งประกอบด้วยกลวิธีิการอ่าน ทั้ง 6 กลวิธีิมาใช้เพื่อเพิ่มทักษะในการอ่านภาษาไทย ก็จะทำให้การอ่านของผู้เรียนมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงวิธีิการอ่านของตนเอง และรู้จักนำกลวิธีิการอ่านมาใช้ เพื่อให้เกิด ความเชื่อมั่นในการอ่านมากขึ้น และผู้เรียนยังสามารถถ่ายโอนกลวิธีิในการอ่านเหล่านี้ไปใช้ยัง ประสบการณ์วิชาอื่น ๆ และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะ ศึกษาเปรียบเทียบการใช้กลวิธีิในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความ

สามารถในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 เหตุผลที่เลือกศึกษา การใช้กลวิธีในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ เนื่องจาก ปาปาลี (Paplia, 1978) ได้ทำการวิเคราะห์หัตถ์การเรี้นรู้ภาษาของนักศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยศึกษาหัตถ์การเรี้นรู้ภาษาของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรี้นสูง พบว่า มีหัตถ์การเรี้นรู้ภาษาคิดว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรี้นต่ำ จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการทราบว่านักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ ใช้กลวิธีในการอ่านตามแนวคิดของอ็อกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990) จากการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) มีบทอ่านที่นักเรียนจะต้องใช้ในการเรี้นหลายบทอ่าน แต่ที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะบทอ่าน ร้อยแก้ว นิทาน และข่าว เพราะเป็นบทอ่านที่นักเรียนให้อ่านในชีวิตประจำวันมากที่สุด และจากการศึกษาครั้งนี้ จะทำให้ทราบว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ ใช้กลวิธีการอ่านในการอ่านบทอ่านประเภทร้อยแก้ว นิทาน และข่าว ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะช่วยให้ครูสามารถหาวิธีการสอนอ่านที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านทั้ง 3 ระดับ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้กลวิธีในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 8 ที่มีความสามารถในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ ตามแนวคิดของอ็อกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990) ซึ่งประกอบด้วย กลวิธีการใช้ระบบการจำ กลวิธีที่ใช้ความรู้ความคิด กลวิธีกาใช้สิ่งทดแทน กลวิธีการตระหนักรู้และควบคุมตนเอง กลวิธีกาใช้จิตพิสัย และกลวิธีกาสื่อสารในสังคม

สมมติฐานของการวิจัย

จอห์นสตัน (Johnston, 1983) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ การสร้างความหมายจากสิ่งที่อ่าน ซึ่งต้องอาศัยโครงสร้างของความรู้เดิมของผู้อ่าน ผู้อ่านจึงจะสามารถสร้างความหมายนั้นได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียน ผู้อ่านแต่ละคนแต่ละระดับความสามารถ มีพื้นฐานความรู้ไม่เหมือนกัน ผู้ที่มีประสิทธิภาพในการอ่านสูง จะเกิดความเชื่อมั่น และจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงไปด้วย ซึ่งการใช้กลวิธีในการอ่านนั้น แต่ละคนมีความแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า

1. นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ ใช้กลวิธีในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกัน
2. กลวิธีในการอ่านบทอ่านประเภทร้อยแก้ว นิทานและข่าวของนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการใช้กลวิธีในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ประกอบด้วย จังหวัด นครปฐม นครบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร 17 โรงเรียน จำนวน 397 คน
2. การศึกษาการใช้กลวิธีในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 เป็นการศึกษาการใช้กลวิธีในการอ่านตามแนวคิดของอ็อกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990) ซึ่งประกอบด้วยกลวิธีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

กลวิธีในการอ่านโดยตรง

- 2.1 กลวิธีที่ใช้ระบบการจำ
- 2.2 กลวิธีที่ใช้ความรู้ความคิด
- 2.3 กลวิธีที่ใช้สิ่งทดแทน

กลวิธีการอ่านโดยอ้อม

2.4 กลวิธีการตระหนักรู้และควบคุมตนเอง

2.5 กลวิธีการใช้จิตนิสัย

2.6 กลวิธีการสื่อสารในสังคม

กลวิธีการอ่านภาษาไทยที่จะศึกษานี้ จะหมายถึง กลวิธีการอ่านที่นักเรียนใช้ในการอ่านบทอ่าน 3 ประเภท คือ บทอ่านประเภทร้อยแก้ว นิทาน และข่าว เนื่องจากในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) มีบทอ่านที่นักเรียนจะต้องใช้ในการเรียนหลายประเภท แต่ที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาบทอ่านประเภทร้อยแก้ว นิทาน และข่าวเหล่านี้ เพราะเป็นบทอ่านที่นักเรียนพบมาก และใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ในการตอบการใช้กลวิธีในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ เป็นสิ่งที่นักเรียนตอบตามความเป็นจริง
2. ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากแนวคิดในการอ่านของอ็อกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990) ได้แบ่งกลวิธีการอ่านออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ กลวิธีการอ่านโดยตรง ประกอบด้วย กลวิธีการใช้ระบบการจำ กลวิธีการใช้ความรู้ความคิด กลวิธีการใช้สิ่งทดแทน และกลวิธีการอ่านโดยอ้อม ประกอบด้วย กลวิธีการตระหนักรู้และควบคุมตนเอง กลวิธีการใช้จิตนิสัย กลวิธีการสื่อสารในสังคม และในแต่ละกลวิธี นั้น อ็อกซ์ฟอร์ด ได้กำหนดพฤติกรรมของแต่ละกลวิธีไว้หลายพฤติกรรม ซึ่งในการวิจัย ผู้วิจัยต้องการทราบการใช้กลวิธีในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ ดังนั้นในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ร้อยละ 70 มาวิเคราะห์พฤติกรรมการอ่านแต่ละกลวิธี เพื่อเป็นตัวบ่งชี้ว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มใช้กลวิธีใดในการอ่าน โดยพิจารณาตามขั้นตอนต่อไปนี้

กลวิธีการอ่านโดยตรง

กลวิธีการใช้ระบบการจำ กลวิธีมีรายละเอียดของพฤติกรรมเฉพาะ ซึ่งแบ่งเป็น พฤติกรรมย่อยได้ 11 ข้อ ถ้านักเรียนระบุว่าใช้พฤติกรรมย่อยเหล่านี้ตั้งแต่ 8 ข้อขึ้นไป

กลวิธีการใช้ความรู้ความคิด กลวิธีมีรายละเอียดของพฤติกรรมเฉพาะ ซึ่งแบ่งเป็น พฤติกรรมย่อยได้ 8 ข้อ ถ้านักเรียนระบุว่า ให้พฤติกรรมย่อยเหล่านี้ตั้งแต่ 6 ข้อขึ้นไป

กลวิธีการใช้สิ่งทดแทน กลวิธีมีรายละเอียดของพฤติกรรมเฉพาะ ซึ่งเป็นแบ่ง พฤติกรรมย่อยได้ 5 ข้อ ถ้านักเรียนระบุว่าให้พฤติกรรมย่อยเหล่านี้ตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไป

กลวิธีการอ่านโดยอ้อม

กลวิธีการตระหนักรู้และควบคุมตนเอง กลวิธีมีรายละเอียดของพฤติกรรมเฉพาะ ซึ่งแบ่งเป็นพฤติกรรมย่อยได้ 8 ข้อ ถ้านักเรียนระบุว่าใช้พฤติกรรมย่อยเหล่านี้ตั้งแต่ 6 ข้อขึ้นไป

กลวิธีการใช้จิตพิสัย กลวิธีมีรายละเอียดของพฤติกรรมเฉพาะ ซึ่งแบ่งเป็น พฤติกรรมย่อยได้ 4 ข้อ ถ้านักเรียนระบุว่าใช้พฤติกรรมย่อยเหล่านี้ตั้งแต่ 3 ข้อขึ้นไป

กลวิธีการสื่อสารในสังคม กลวิธีมีรายละเอียดของพฤติกรรมเฉพาะ ซึ่งแบ่งเป็น พฤติกรรมย่อยได้ 8 ข้อ ถ้านักเรียนระบุว่าใช้พฤติกรรมย่อยเหล่านี้ตั้งแต่ 6 ข้อขึ้นไป

3. ในการอ่านบทอ่านนักเรียนใช้กลวิธีการอ่านโดยตรงและโดยอ้อมผสมผสานกัน

ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กลวิธีการอ่านภาษาไทย หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมการอ่านรายละเอียดของ พฤติกรรมการอ่าน ที่นักเรียนนำมาใช้ช่วยในการอ่านบทอ่าน ประเภท ร้อยแก้ว นิทานและข่าว เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ในเนื้อเรื่องที่อ่าน

กลวิธีการอ่านภาษาไทยตามแนวคิดของอ็อกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990) หมายถึง วิธีการเฉพาะคนที่นักเรียนใช้ปฏิบัติเพื่อช่วยตนเองในการอ่านภาษาไทย ทั้งโดยที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว เพื่อสร้างความเข้าใจจากบทอ่านให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ อ็อกซ์ฟอร์ด มาใช้ในการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 6 กลวิธี ดังนี้คือ กลวิธีการอ่านโดยตรง ประกอบด้วย กลวิธีการใช้ระบบการจำ กลวิธีการใช้ความรู้ความคิด กลวิธีการใช้สิ่งทดแทน และ กลวิธีการอ่านโดยอ้อม ประกอบด้วย กลวิธีการตระหนักถึงและควบคุมตนเอง กลวิธีการใช้จิตสัมผัส กลวิธีการสื่อสารในสังคม

กลวิธีการอ่านโดยตรง

กลวิธีการใช้ระบบการจำ (Memory Strategies) หมายถึง กลวิธีที่เกี่ยวข้องกับกลไกทางสมองที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเก็บข้อมูลความรู้ไว้ และนำออกมาใช้ได้เมื่อต้องการ โดยผู้อ่านจะใช้พฤติกรรมในการอ่านดังต่อไปนี้

1. การจัดกลุ่มหรือหมวดหมู่ คำศัพท์ที่อ่านพบที่เหมือนกันไว้ด้วยกัน
  2. การจำโดยการใช้คำที่ใกล้เคียงหรือมีความสัมพันธ์กับคำหรือเรื่องที่อ่าน อาจเป็นคำที่เชื่อมโยงกันระหว่างสิ่ง 2 สิ่ง เช่น นมกับเนย โต๊ะกับเก้าอี้
  3. การจดจำคำศัพท์ ส่วนวนที่เรียนใหม่ โดยนำมาฝึกแต่งประโยค
  4. การจำโดยสร้างจินตนาการตามเรื่องที่อ่าน
  5. การจำโดยสรุปเรื่องที่อ่านด้วยแผนภูมิ
  6. การจำคำหลัก หรือคำสำคัญในบทอ่าน
  7. การจำโดยเขียนรวบรวมคำศัพท์ ส่วนวนต่าง ๆ ไว้เป็นรายการคำศัพท์
- แล้วท่องจำ
8. การจำคำศัพท์ โดยการเชื่อมโยงคำที่มีเสียงคล้องจองกัน เช่น สะดวก สบาย ทำลาย เป็นต้น
  9. การทบทวนคำศัพท์หรือบทเรียน
  10. การใช้วิธีการทำทางประกอบในการอ่าน เช่น ใช้นิ้วชี้ตามตัวอักษรที่อ่าน
  11. การจำโดยเขียนคำอ่านและความหมายไว้ในแต่ละด้านของบัตรคำ

กลวิธีการใช้ความรู้ความคิด (Cognitive Strategies) หมายถึง กลวิธีที่เกี่วข้องกับกระบวนการทางสมอง ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ โดยผู้อ่านจะใช้พฤติกรรมในการอ่านดังต่อไปนี้

1. การอ่านทวนซ้ำหลาย ๆ ครั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจ
2. การระลึกถึงประโยคหรือวลีที่ใช้รูปแบบหรือโครงสร้างประโยคที่ตายตัว เช่น ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ เป็นต้น
3. การฝึกสรุปใจความจากข้อความที่เป็นร้อยแก้ว นิทาน ข่าว
4. การจับใจความของเรื่องโดยการอ่านคร่าว ๆ หรืออ่านเพื่อหาส่วนที่สำคัญ
5. การใช้แหล่งข้อมูล เช่น พจนานุกรม ราชการคำศัพท์ ฯลฯ ในการค้นหาความหมาย
6. การย่อใจความสำคัญของบทอ่าน ตามความเข้าใจของผู้อ่าน
7. การสรุปใจความสำคัญอย่างสั้น ๆ โดยเขียนเรื่องลำดับ ก่อน - หลัง
8. การสร้างความเด่นให้กับใจความสำคัญ เช่น ชีดเส้นใต้ ทำดอกจัน ระบายสี เน้นตัวอักษร สีเหลี่ยม วงกลม เป็นต้น

กลวิธีที่ใช้สิ่งทดแทน (Compensation Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้เพื่อสื่อและเดาความหมาย เมื่อพบปัญหาในการเรียนหรือการใช้ภาษาเพื่อทำความเข้าใจกับข้อความนั้นให้ได้มากที่สุด โดยผู้อ่านจะใช้พฤติกรรมในการอ่านดังต่อไปนี้

1. การเดาหรือคาดคะเนเนื้อเรื่องไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะอ่านเนื้อเรื่องจบ
2. การเดาความหมายของศัพท์ที่ได้อ่านโดยพิจารณาจากสถานการณ์หรือข้อความส่วนอื่นในประโยค
3. การเน้นเสียงหนัก-เบา ในประโยคที่อ่าน เพื่อเน้นความแตกต่างและความหมายของประโยค

4. การเคาะเนื้อเรื่อง หรือใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านโดยการอ่านย่อหน้าแรก และย่อหน้าสุดท้ายอย่างคร่าว ๆ

5. การเคาะเนื้อเรื่อง หรือใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านจากชื่อเรื่อง จากการดูภาพประกอบ หรืออ่านบรรณภาพประกอบก่อนจะเริ่มอ่านเนื้อเรื่อง

กลวิธีการอ่านโดยฉลอม

กลวิธีการตระหนักรู้และควบคุมตนเอง (Metacognition Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการวางแผนการเรียน เพื่อให้กระบวนการเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนใช้ในการตรวจสอบข้อผิดพลาดในการเรียนด้วย โดยผู้อ่านจะใช้พฤติกรรมในการอ่านดังต่อไปนี้

1. การอ่านเนื้อเรื่องด้วยความสนใจและตั้งใจ
2. การนำความรู้ใหม่ไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิม
3. การพยายามหาวิธีต่าง ๆ ที่จะช่วยทำให้การอ่านของตนดีขึ้นโดยศึกษาจากหนังสือ หรือพูดคุยซักถามกับเพื่อนหรือบุคคลอื่นเกี่ยวกับวิธีการอ่านที่มีประสิทธิภาพ
4. การจัดหาหรือพยายามเข้าไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่จะสามารถส่งเสริมการอ่าน เช่น เข้าห้องสมุด หรือหาหนังสือ หรือสถานที่สะดวกสบายในการศึกษา
5. การรู้จักวางแผน และจัดเวลาเรียนของตนเอง
6. การตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน
7. การฝึกปฏิบัติกาอ่านของตนเองอยู่เสมอ ๆ
8. การสังเกตข้อผิดพลาดในการอ่านของตนเองแล้วพยายามปรับปรุงแก้ไข

กลวิธีการใช้จิตพิสัย (Affective Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้เพื่อควบคุมอารมณ์ และทัศนคติในการเรียน รวมทั้งใช้กลวิธีในการส่งเสริมหรือพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง โดยผู้อ่านจะใช้พฤติกรรมในการอ่าน ดังต่อไปนี้

1. การพูดคุยกับผู้อื่น เกี่ยวกับความรู้ลึกของคนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน
2. การพูดให้กำลังใจหรือให้รางวัลแก่ตนเองเมื่อสามารถใช้ในการอ่านได้

ถูกต้องเหมาะสม

3. การเขียนบันทึกส่วนตัวบรรยายเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกของตนเอง จากเรื่องที่อ่าน
4. การสำรวจตนเองอยู่เสมอว่า มีความวิตกกังวลหรือประหม่าหรือไม่เมื่อ เรียงหรือใช้การอ่าน

กลวิธีการสื่อสารในสังคม (Social Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ ผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เพราะภาษาเป็นพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งการสื่อสารทางภาษา จะเกิดขึ้นระหว่างบุคคลต่อบุคคล บุคคลกับกลุ่มบุคคล และกลุ่มบุคคลกับกลุ่มบุคคล จะช่วยส่งเสริม ให้ผู้เรียน มีความสามารถเพิ่มขึ้นในการพัฒนาความเข้าใจ ความคิดและความรู้สึกของผู้อื่น โดย ผู้อ่านจะใช้พฤติกรรมในการอ่านดังต่อไปนี้

1. การขอให้ผู้อื่นอ่านซ้ำ หรืออ่านให้ช้าลงเมื่อนักเรียนฟังไม่เข้าใจ
2. การสอบถามเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันกับเพื่อน
3. การตรวจคำตอบกับเพื่อนเกี่ยวกับบทอ่าน
4. การซักถามครูเมื่อมีข้อสงสัย
5. การอ่านร่วมกับผู้อื่น โดยอ่านเป็นคู่หรืออ่านเป็นกลุ่ม
6. การช่วยเหลือหรือทำงานร่วมกับเพื่อนหรือครูเพื่อเป็นการเพิ่มทักษะการอ่าน
7. การพยายามศึกษาวิธีการอ่านที่ถูกต้องจากหนังสือหรือจากผู้อื่น
8. การพยายามเข้าใจ ความคิดและความรู้สึกของผู้อื่นในการอ่านให้มากที่สุด

แบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทย เพื่อความเข้าใจ หมายถึง แบบทดสอบที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาและคัดเลือกเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อหาความยากง่ายของวิชา ภาษาไทยที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 1 ตัวเลือก จำนวน 32 ข้อ ใช้เวลาในการตอบ 60 นาที เกณฑ์การให้คะแนนตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน ใช้ทดสอบความสามารถในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อใช้แบ่งกลุ่ม นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2538 ภาคกลาง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1

นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนนจาก
แบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
โดยมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านปานกลาง หมายถึง นักเรียนที่ได้
คะแนนจากแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ ร้อยละ 60 - 79

นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนนจาก
แบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
โดยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 60

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนรัฐบาลที่เปิดสอนตามหลักสูตร
ของกระทรวงศึกษาธิการ ในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1

เขตการศึกษา 1 หมายถึง เขตพื้นที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา 5 จังหวัด
ได้แก่ นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 397 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) ทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ เพื่อใช้แบ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้กลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง จำนวน 61 คน ปานกลาง จำนวน 226 คน และต่ำ จำนวน 110 คน ตอบแบบสัมภาษณ์การใช้กลวิธีในการอ่านภาษาไทย และใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย โดยการจับฉลากตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ในแต่ละกลุ่มมาร้อยละ 20 ได้นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง จำนวน 12 คน ปานกลาง จำนวน 45 คน และต่ำ จำนวน 22 คน รวม 79 คน เพื่อใช้สังเกตการใช้กลวิธีในการอ่านภาษาไทยที่ผู้เรียนนำมาใช้ปฏิบัติ ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนภาษาไทยได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องกลวิธีที่นักเรียนใช้ในการเรียนภาษา และนำผลวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการฝึกใช้กลวิธีในการอ่านตามความสามารถของนักเรียน